

EL SOCIALISTA

Òrgan de la U. S. de C. (Secció Banyoles) i defensor dels treballadors.

Preu: 15 Cts.

Dels articles publicats en son responsables llurs autors

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CARRER PONENT, NÚMERO 10

La Reacció

S'ha llançat el país a una aventura electoral, quan s'anava a la substitució efectiva de l'ensenyament monopolitzat per les Congregacions religioses, quan es vitalitzava la Reforma Agrària amb la llei d'arrendaments rústegs, amb la de rescat de béns comunals, amb la del Banc Agrari, quan la legislació social, creada uns mesos, començava a ésser carn i sang del país, quan la condemna del contrabandista March era imminent, quan l'operació impunista dels criminals del 10 d'agost s'esvaï, quan els constituents, retrobant-se, refeien el quadro entorn d'Azana i del grup parlamentari socialista, quan les Constituents podien esdevenir Convenció...

La reacció ha guanyat la primera batalla. Els republicans d'esquerra li han ajudat. Gest de suïcidi, que serà suïcidi si no reaccionen degudament. Per excés d'ambicions en uns, per manca de visió històrica en altres, per porugeses davant la Revolució els més, els republicans d'esquerra s'han esmicolat. Ells mateixos, amb el vot dels seus ministres, han obert el període electoral, tenint en front una reacció potent, unificada, i essent ells un mosaic monstruós amb junctures de rancúnia i d'impotència. La reacció posà el punyal en les seves mans i ells, en un accés de deliri o d'inconsciència, l'han clavat en el cos gloriós del Constituent...

Què serà d'ells ara?

Què serà de la República?

Estem en un període prefeixista.

Guanyada la primera batalla, la reacció es prepara per emportar-se'n la segona. Vol un nou parlament, amb forta base agrària i lerrouxista, amb un afeblit centre socialista, amb una esmicolada representació republicana d'esquerra. Vol, en una paraula, un parlament inoperant, anarquitzant, impotent per a constituir i ésser el suport d'un Govern eficient que durí i que continuï la Revolució. Un parlament que, en començar, es desarreli del país. Un parlament que, a les primeres batzegades, dongui el pretext cobelat per a una segona fulminant dissolució, per a unes noves eleccions pitjors que les d'ara, per a cercar un tercer dòcil o servil que desfaci l'obra revolucionària de les Constituents i aportuguesi la República.

Contra propòsits clars, actituds clares!

Contra la reacció, la Revolució.

Contra el feixisme, la Convenció.

Contra el retorn de les castes, la guerra social.

No hi ha altre dilema: o ells o nosaltres. Nosaltres hem perdonat, la reacció no perdona. Nosaltres hem renunciat a moltes coses i a moltes possibilitats. La reacció no renuncia a res. Aprenem l'experiència i disposem-se a triomfar per a no perdonar mai, per a no renunciar a res.

Pesi a tot, si nosaltres volem, la República continuarà...

Un toc d'atenció

Companys paletes: Suposo que vos heu donat compte que s'acosta aquell temps tan dur que es l'hivern, tots sabeu que en aquest temps hi ha falta de feina, doncs es necessari donar-nos compte d'agrupar-nos tots els que tenim el sentit d'humanitat per a defensar aquells companys que es poden trobar sense feina i en certes necessitats. I els veritables companys no poden permetre aquestes desidències i dejades al nostre ram perquè avui es un i demà pot ésser un altre.

Ha fet molt estrany que en vigílies de festa major hi ha hagut paleta que ha fet jornal i mitg i crec que els patrons nous no ho havien de tolerar perquè sabien que hi havia alguns paletes parats, perquè doncs els paletes no ens tenim d'ajudar? Es necessari unir-nos amics, que certs abusos no es tenen de tolerar perquè tots tenim dret a la vida.—*Un Paire*.

Després de la Festa

SONET

Quan la Festa Major ja es passada
i l'obrer va amb pas ferm al treball
i el pagés torna al traç amb l'aixada
portant la saca que'l fa d'abrigall.

Quan del burjít en retorna la calma
i sembla que dormi ja la Ciutat
lassa, abatuda per la disbauxa
d'aquestes festes que ara han finat.

Com la poncella, que del maig anyora
suau oratjol, bes del sol que l'arbora,
amb ansia glateixen uns cors jovençans
per unes paraules que baix els digueren.

Ferma promesa d'amor els hi feren
i els resta l'enigma; serà constant?

Octubre, 1933.

D'eleccions

Parlem-ne d'eleccions? Si: parlem-ne. Convé parlar-ne, ja que si bé tothom sab que vol dir eleccions, ben pocs son els que saben fer-ne d'eleccions i menys, molt menys encare, els que saben treurer el degut profit de les eleccions.

¡Votar! Tire una papereta dins un pot de vidre, davant d'un tribunal encarregat de vigilar que no s'hi facin trampes, es la cosa mes sencilla i trivial del mon i tothom sap fer-ho maravillosament; pero si que son ben pocs, els que es donen compte de la enorme trascendencia que pot tenir, aquell acte cerimoniós, de tirar un paperet doblat dintre d'aquell atuell, amb el nom i cognom d'alguna persona; per aixó veureu, amb quina indiferencia s'hi encaminen cap al col·legi un gran nombre d'electors. Lo que costa arrencar-los de la taula on hi fan la manilla, quant estan per tocar les quatre de la tarda; per sentir a lo millor, que ni ha que diuen: per lo que't donen deixe-ho tot; si tots son iguals. Lo que palesa la gran inconsciencia, amb que molts i molts, intervenen en el nomenament dels homes, que han de fer unes lleis que demà ens aplicarà el jutge; en el nomenament dels homes que decidiran si hem de fer una guerra o no l'hem de fer i que ens hi demanarà el sacrifici de les nostres vides i de les vides dels nostres fills; d'uns homes, que acordarán si n'hem de pagar cent o cent milions; i que tot, absolutament tot, inclús la propia voluntat, quedarà a llur albir.

¡Quant hom ha de nomenar un procurador o un advocat, per a que defensi davant del tribunal, algun dret nostre, amb quin cuidado l'escullim!

Quant hem de nomenar un encarregat, un vigilant, un treballador, un mosso, fins la criada, si'n demaném i demanem, abans no fem tracte i li comaném la feina; lo menys que volem saber d'ells es, la honestetat, la capacitat, les aptituts i tot quant pugui garantir-nos, que reixirem en els nostres proposits o desitjos. Pensem que tantes precaucions i tenir tanta cura, de una petita part dels nostres interessos, no s'hi adiu pas gaire, amb lo barroerament i tant alababalá com deixém, que vaigin, la totalitat dels nostres interessos, no concedint-li així al vot, la importancia que té i un valor que l'hem vist no poques vegades, cotitzant-se, al preu de un got de vi, d'un parell d'espardeñyes, d'un duro o la promesa d'arrendar-nos un hort de regadiu.

Si l'elector reflexionés un xic, si es que te una mica de coneixement de lo que vol dir eleccions, com sembla n'estigué posseït d'aquest coneixement el cens electoral Espanyol, el dia 14 d'Abril de 1931, miseries com les que acabo de contar, no s'haurien pas de tornar veurer; no obstant i a proposit de les vinentes eleccions, oireu, com si amb aixó hom volgués excusar actituds sospitoses; veiam? Que es lo que ens ha donat la República? No estem com estavem? Per mi, que ho facin com vulguin.....

He dit: Si l'elector reflexionés un xic; amb que fos cert tot aixó que n'hi ha que ho diuen, malgrat ésser evidentment fals, que la República no ens haigi donat res i ésser evidentment fals que estiguem com estavem. Si l'elector reflexionés un xic, repeteixo novament, tot lo mes diria; que hi ha home que no ens ha resultat prou fidel, prou dili-

gent, prou capacitat, que no eren els elegits prou nombrosos, que s'ha deixat molta feina a fer; pero no diria mal del règim, sinó que procuraria que no minvés l'entusiasme per la República; contribuiria amb major escrupulositat a escullir els candidats, conciliaria discordés i postposaria a n'el bé general el bé particular, renunciaria a tota pretensió de lucre a tot egoisme, abans que posar en perill la llibertat tant individual com colectiva, que ens esdevingué amb el sol enderrocament del govern opresor de dictadors i monarques.

Mentres que entre nosaltres, els que instaurarem la República, s'hi acull el descontent per lo poc, que es diu, ha fet la República, entre l'enemic, entre l'element monàrquic i reaccionari, s'hi acull el descontent per lo massa que ha fet la República. D'aquest descontentament que s'ha despertat aci i allà s'en toca per la nostra part com a conseqüència, un afebliment de les forces que han d'anar a la vinente lluita electoral i de la part oposada podem constatar-ne com a conseqüència d'aquest descontent, un major entusiasme dels seus elements, major diligència, mes activitat i sobretot, un gran desprendiment per afavorir llur causa, que no es altre que un ferm desitg d'abatrer el règim imperant.

Convocades les eleccions, de diputats a Corts, despres d'una disolució prematura de les nostres Constituents, hom pot veurer citades a data fixa i amb una socarronaria provocadora, totes les forces enemigas del govern del poble per el poble, o una finalitat gens dubtosa, la de restaurar la Monarquia, per encastellar els dictadors d'avans, els mateixos cacics i restablir els mateixos procediments, que destruïrem el dia 14 d'Abril.

Amb el nom de dretes, s'apleguen totes les ideologies dels polítics reaccionaris, amb la clercalla, vividors del passat règim, protegits per els acabalats esquena drets, explotadors d'obriers, turistes i monopolitzadors de tota mena, que amb tot i ésser molts, son pas tants com nosaltres les seves víctimes i no obstant, pretenen obtenir la majoria del nou parlament, valguent-se de trasses com la de difamar els nostres homes, de buscar raons entre nosaltres espantant els covarts, enganyant infeliços, comprant tontos i prometent a n'els homes, millorar-los-hi el benestar en la terra i a les dones la gloria del Cel.

Republicans! Homes lliures! Que el dia 14 d'Abril de 1931 vos en fereu dignes. Serveu les llibertats conquerides per sobre de tot. Salveu amb la República, el govern del poble per el poble. Mireu-se les vinentes eleccions amb el màxim interès. S'ha de fer un parlament que completi les lleis que no s'han acabat de fer i que les apliqui amb tota integritat, espurgant de tot arreu els enemics que amb la gorra de la República o la barretina, tenim filtrats i servim encare, en la major part dels estaments dels governs republicans.

Deixem-se de rancunies i de diferencies entre nosaltres que raonadament i amb calma ja ho arreglarém mes tart.

L'enemic s'enfronta envalentonat amb les nostres discordies. Superb i amenaçador ha reviscolat perque hem badat massa.

Cal recobrar lo que hem perdut. Anem a la lluita recolzant-nos mutuament, despresos de tot egoisme i tendència personalistes i tot per la República!

A consolidar la gesta del 14 e' Abril.

Als senyors de la Comissió d'Higiene

Des d'aquestes planes del Socialista deiem que els carnicers de Banyoles ens benien gat per llebre, i ara resulta que ni ha algun que ven butifarra amb cucs.

Fa cosa de 8 o 9 dies que una nena va anar a comprar butifarra, i a l'hora que el duenyo se la volia menjar s'adona que hi ha cucs, havent-hi la nena li va dir: doneume-la que la tornaré, i ell li contestà, no ho faries pas, i ella torna, si, si, que hu faré.

Li don la butifarra i ella la torna a la carnisseria i troba el duenyo que li digué que no era pas de casa seva, i la seva esposa que o sentí, surt i li digué, sí, sí, aquesta nena a vingut a buscar butifarra i el duenyo digué a la nena quan t'ha costat, ella contesta 30 céntims, i li tornen els 30 céntims i li diuen té nena maca, no diguis res a ningú, aixó devia ésser perquè no es fes públic, pero un dels redactors d'aquest periòdic se n'ha enterat, ara no donem cap nom pero si torna succeir publicarem el nom sigui qui sigui. Cal que treballi la Comissió d'Higiene.

Nota de la Redacció

Fem present als nostres simpatitzants i llegidors, que el Socialista deixa de publicar-se. La causa es per haver fet la Federació, o sigui la Unió de Entitats de Classe, i havent convingut la Federació que surti un periòdic quinzenal, els simpatitzants i llegidors, tindran un altra periòdic que en seguritat que vosaltres i el públic en general i comarca, serà del vostre gust, seguint lluitant a favor de la classe explotada.

Fullejant la

premsa diària

La Societat de Metges de Barcelona, vaig llegir s'esforça en ocupar-se per l'abaratament i puresa de tots els articles de menjar, en que a l'ésser posats a la venda al públic, estiguen en condicions de puresa i sabrositat, i la seguretat pels ciutadans tant en el pes com en els preus.

Passa igual a Banyoles?... A Banyoles no hi ha qui es preocupi en semblant cas, no hi ha un sol home que s'hagi imposat i hagi fet complir çó que el Poble necessita, tan als uns com els altres. En qüestió de sanitat, on son les mesures preses?

Anem repasant... i veurem que les Carns es porten amb les mes pèsimes condicions. En carretons destapats plens de tota classe d'inmundícies, sense desinfectar on si porten en certes vegades els bens sobre d'ells a sacrificar on si caguen i fan pipí les pells sobre d'el carretó.

I tot havent-hi el Veterinari on la llei li priva terminantment de permetre de portar les carns en les mes pèsimes condicions, i permetre tenir penjats en claus a les portes de les carniseries on hi bat el sol, la pols del carrer, les mosques, insecte tan perseguit i combatut, on porte una barbaritat de microbis.

Toquem el vi, car i adulterat que en lloc d'aliment serveix per rebentar els homes mes sans i bons i no obstant no s'ha ordenat mai una inspecció i un anàlisis castigant a aquests comerciants adulteradors.

I anem a la llet: un dels aliments mes delicats pels infants i malalts, estem el mateix que abans sense inspeccionar-la abans d'ésser posada a la venda pública.

Ni inspeccionar les baqueries i el bestiar si estan en condicions d'higiene, sol i ventilació i si al muntir les baques es fa en la seguretat d'higiene i inspeccionar la llet tan en els Cafés, Bars, Hotels, Fondes, que al servir-la, els duenyos puguin creditar la puresa i per part dels metges al receptar la llet als pacients com aliment tenen el deure d'inspeccionar-la com fan a les medecines i no permetre que a un malalt en lloc de llet se li dongui aigua d'arrós o de midó.

Si pasem en mals carrers trobarem famers amb aigües pestilents, en estat de profecctó. I del Estany... Orts ensotats en aigües podrides i pestilents perilloses de portar unes febres o l'enfermetat terrible com es l'enfermetat dels tifuls i del peludisme.

En fi, tantes i tantes aniria anomenant que no acabaria mai.

No se a qui dec dirigir-me per complir aquestes denúncies, el pa car i dolent, les saques de farina recollint les humitats tant de terra on si escup com de les parets, ni obliga que les saques estiguen islades de tota classe d'inmundícia en posar-les sobre tarimes de fnta separades de les humitats.

Peró si a Banyoles de qui uns dies no hi ha qui es preocupi per fer lo que deu ésser procurarem pels mitjans del delegat de la Generalitat d'Higiene que faci una inspecció sanitària per acabar tots els abusos que s'estan fent per salvar unes pessetes o uns homes poc escrupulosos en perjudici dels ciutadans, i acabar d'una vegada, pel bon nom de la Ciutat. — J. Segarra.

S'ha ausentat un company

S'ha traslladat a Barcelona el nostre volgut amic i company, Angel Perez Ripoll.

El que ha motivat aquest separament, es la causa que tots coneixem. Rebi el nostre amic el nostre salut i que la seva estada a dita ciutat, li sigui ben plaent, i que no trobi tants cavernícoles com aquí.

Peró recordeu amic Perez, que per part de la Federació Social Agraria Obrera de Banyoles i Comarca, vos restarem sempre agraïts dels serveis prestats al Poble i a la República.

Lloc de venta Socialista a Can Blanc